

overeenkomst tussen partijen. Het meest kenmerkende voorbeeld hiervan bij beleggers is de verhouding die een belegger als aandeelhouder met een beursgenoteerde onderneming heeft. Een aandeelhouder heeft namelijk geen schriftelijke overeenkomst met een beursvennootschap. De verhouding tussen een aandeelhouder en een beursgenoteerde vennootschap wordt beheerst door de wet, niet door een individuele overeenkomst.

Indien een belegger schade lijdt door toedoen van bijvoorbeeld frauderende bestuurders, misleidende informatie of een accountant die ten onrechte een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening heeft afgegeven, is de grondslag van de vordering van de belegger (kort gezegd) een onrechtmatige daad.

Een vordering tot het vergoeden van geleden schade wordt ook wel een schadevergoedingsvordering genoemd, ongeacht de grondslag daarvan.

COLLECTIEVE & INDIVIDUELE GERECHTELIJKE PROCEDURE

Het uitgangspunt van het wettelijk systeem is de individuele gerechtelijke procedure. De collectieve actie vormt een uitzondering op deze regel. Voor het initiëren van een collectieve actie gelden daarom additionele vereisten. De belangrijkste hiervan is dat de vordering een veralgemeniseerbare rechtsvraag betreft. Simpel gezegd moet de rechter in staat zijn om een beslissing te nemen zonder dat de individuele feiten en omstandigheden daarbij een rol spelen.

Daarnaast geldt bij een collectieve actie dat een dergelijke procedure alleen kan worden gestart door een rechtspersoon die opkomt voor gelijksoortige belangen. Een belegger is daarom niet zomaar zelfstandig in staat om een collectieve actie op te starten, maar dit is voorbehouden aan belangenbehartigers als de VEB.

Collectieve acties gaan uitsluitend om gevallen waar een

bepaald toedoen of nalaten van een bepaalde instantie of persoon, of een combinatie of veelvoud daarvan, nadelige effecten heeft voor een bepaalde groep (rechts) personen. Voor dit soort situaties heeft de wet voorzien in de mogelijkheid dat een belangenbehartiger, in de vorm van een stichting of vereniging (zoals de VEB), opkomt voor de belangen van die gedupeerde groep door middel van een collectieve actie.

Willen beleggers de door hun geleden schade verhalen door middel van een collectieve actie, dan staat hun enkel de keuze open om zich al dan niet achter een dergelijke belangenbehartiger te scharen. Hoe dit precies werkt, zal nader worden toegelicht in het volgende nummer van Effect.

MOGELIJKHEDEN IN DE SUBCATEGORIE-EN VAN GERECHTELIJKE PROCEDURES

Voor een schadevergoedingsvordering op grond van zowel een onrechtmatige daad als een contractuele verhouding kunnen beleggers in principe altijd terecht bij de rechter. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat schadevergoedingsvorderingen op grond van een overeenkomst zich veelal niet lenen voor een collectieve actie, omdat de individuele omstandigheden van beleggers vaak een belangrijke rol spelen voor de beslissing van de rechter. Om een collectieve actie in te stellen voor het verhalen van schade van beleggers wegens het niet nakomen van een overeenkomst, moeten – kort gezegd – de omstandigheden van een groep beleggers nagenoeg gelijk zijn. Hoewel dit niet vaak voorkomt, hebben collectieve acties op grond van een contractuele verhouding in het verleden wel plaatsgevonden.

Bij een schadevergoedingsvordering op grond van onrechtmatige daad is de hobbel van een veralgemeniseerbare rechtsvraag vaak makkelijker genomen. Uit

de wet en de rechtspraak volgen diverse normen die gelden jegens alle (particuliere) beleggers, waarbij individuele omstandigheden geen rol spelen. Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat er binnenkort een nieuwe regeling voor de collectieve actie in werking treedt.

Resumerend, ongeacht de grondslag kan een belegger in een individuele procedure altijd terecht bij de rechtbank. Een collectieve actie is alleen mogelijk bij een veralgemeniseerbare rechtsvraag die geldt voor de gehele groep gedupeerden.

BINDEND ADVIESPROCEDURE

Als tweede en laatste de bindend adviesprocedure. Beleggers zullen hier alleen mee te maken krijgen als het gaat om een vordering (of een klacht) op grond van een contractuele verhouding: een overeenkomst. Het gaat daarbij in het bijzonder om klachten over financiële dienstverlening. Het is voor een belegger dus niet mogelijk om bij Kifid aan te kloppen indien een bestuurder van een beursvennootschap de aandeelhouders heeft voorgelogen. Een klacht die is ingediend in het kader van een collectieve actie wordt niet in behandeling genomen door Kifid. Een belangenbehartiger, zoals de VEB, is

zodoende in beginsel niet in staat om door middel van een collectieve actie bij Kifid op te komen voor de belangen van zijn achterban.

Indien u als belegger denkt: mijn wederpartij houdt zich niet aan zijn of haar (schriftelijke) afspraken, dan kunt u (hoogstwaarschijnlijk) wel bij Kifid terecht. Voor de vraag of u als belegger voor een vordering – bij Kifid een 'klacht' genoemd – bij Kifid terecht kunt, is het raadzaam om deze vraag bij Kifid zelf neer te leggen.

In de volgende Effect wordt behandeld hoe een collectieve actie in de weg kan staan van een individuele procedure bij Kifid.

**EEN BELEGGER
KAN IN EEN
INDIVIDUELE
PROCEDURE
ALTIJD
TERECHT
BIJ DE
RECHTBANK**

